

Aftryck ur Östgöta Correspondenten n:r 140 A för lördagen den 28 nov. och 1...

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Östgöta Correspondenten.

Aftryck ur Östgöta Correspondenten Nr 140 A för Lördagen den 28 Nov.
och 141 för Tisdagen den 1 Dec. 1885.

Tidningsprenumerationen inom Sverige till nästa år.

För ett par nummer tillbaka innehöll Östgöta Correspondenten en uppsats, hvarjehanda respektive läsares uppmärksamhet på den uppsättning, som ett par norska tidningar gjort sig och uttalat med hänfyn till betydelsen af tidningsprenumerationen till nästa år inom vårt land, en betydelse, hvarpå de syntes lägga stor vikt, enär de deraf anse sig kunna draga en slutsats om opinionerna i Sverige i fråga om de svenska norska förvecklingarna. Vi avslutade då uppsatsen med löfte att till ämnet återkomma.

Tidningen "Smålands Allehanda" för den 25 November innehåller nu äfven en liten artikel härom, hvarur vi tillåta oss återgifva efterföljande utdrag.

"Liksom man vid höstens annalkande plågar förse sig med sitt behof för vintern af ved, så medför December månad omsorgen att utvälja och skaffa sig de tidningar man under det stundande året eller åtminstone under dettas första halfår eller kvartal vill hafva till morgon- eller aftonlektyr, — midt på dagen läsas tidningarna endast på restaurationer, kaffehus eller embetsrum — och denna gång emotses resultatet af den stundande tidningsprenumerationen på de större svenska politiska bladen med mycken spänning äfven i Norge, heter det i "Smålands Allehanda", emedan man der fått för sig, att den olika storlek, hvar till dessa blads post-upplagor komma att uppgå, skall blifva en mätare på huru den svenska allmänheten ställer sig till unionsfrågan. Den norska pressen tror nemligen, att i Sverige ingen medeltidningsprenumeration understödjer någon annan tidning, än den, hvars politiska åsikter prenumeranten själf gillar — och i många fall är väl också förhållandet sådant, — men denna regel lider så mångfaldiga undantag, att tron på densamma blir temligen sämst. I sjelfva verket torde man lika litet kunna med säkerhet bedöma stämningen i landet efter bestämbeten af de tidningars politiska åsigt, hvilka der på nyåret vinna största affättningen, som man kan bilda sig ett omdöme om folkets tanka i den norska frågan efter det större eller mindre mått af intresse med hvilket konungens namnsdag vid nästa månads början kommer att firas. Sedwänjan gör sig gällande i det ena som det andra. Om icke traditionen funnes till, huru många afnämare tror du, värdeste läsare, att t. ex. Aftonbladet då skulle hafva? och derest Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning finnes och fortfarande kommer att finnas på hvarje äfven det minsta handelskontor i Göteborg, Bohus län och hela Westergötland samt hos de flesta burgna landtbrukare i nämnda två provinser, så har tidningen här för att tacka sina från fordom ansedda

underrättelser om handeln och sjöfarten, sina värdefulla uppsatser i mångfaldiga, äfven politiska ämnen, sin aldrig svikande verksamhet och frifinnade uppfattning af folkets rättigheter, men för visso icke sin oupphörliga, till det naiva gränssande hyllning åt allt hvad norst heter, list och olust, ända från herrar Jbsens och Björnsöns "storlagarna" och tråkiga teaterstycken ner till den "lätta" färgning, med hvilken engelska och tyfsta väfnader förvandlas till "norst tillverkning". Vidare, om Stockholms Dagblad lyckas till nästa år behålla största delen af sina nu varande prenumeranter, — en icke obetydlig minskning tager jag för gifven, — så sker detta nog till följd af dels, såsom det heter i folktvisan, "ett minne från flydda sällare da'r", dels och att ganska många finna det antingen angenämt eller lustigt att se huruledes man tid efter annan från högre ort känner sig för i afseende på det tillämnade eller urstulbar sig rörande det redan passerade, men ingalunda derför att bladets läsare ega någon häg att, såsom de svenska statsråden, vänta tills de norska herrar blifva "presenterade", som framdeles skola taga vårt lands utrikes angelägenheter om hand, eller hysa någon benägenhet att gilla bladets och dess höge bestyddares unionsfunderingar. — I andra sidan får man icke heller af den mycket sannolika händelsen att Dagligt Allehanda kommer att till nästa år behålla och Svenska Dagbladet att öka sina postupplagor, obetingadt draga den slutsats, att dessa tidningars alla afnämare dela den af dem förfäktade åsigt om nyttan och nödvändigheten af antingen förändrade unionsförpligtelser för Norge eller unionens upplösning, ehuru det sistnämnda alternativet af den förstnämnda tidningen framhållits och förordats i så verkliga rörande ordalag och bevakande ton, att man ibland riktigt kunnat tycka det vara synd och skam att icke göra herne till viljes; ty båda dessa tidningar äro så väl redigerade äfven i allt öfrigt, den ena så lugn, värdig, gedigen, uppfylld af förtjenstfulla artiklar, vittnande om sakkunskap och en nästan klassisk behandling af språket, den andra så qvid, bitande, fry och framför allt fosterländsk, att, om också ingen "norst fråga" finnes till, de likväl alltid skulle finna intresserade läsare i tusental".

Så långt Sm. A.

Ehuru vi fullkomligt inse och erkänna att icke blott politiska, utan äfven ganska många andra skäl hos oss betinga prenumerationen på tidningar, torde likväl den tidningsprenumerande publiken inom Sverige böra, då norrmännen nu gifva dess utgång en sådan vikt och betydelse som vi lagt märke till, hädanefter lägga en större vikt derwid än förhållandena antagligen varit under föregående år.

Ytterst ligger väl rikets framtid alltid i det svenska folkets händer, hvarwid icke alle-

naft riksdagsmannamålen utan nu äfwen
tidningsprenumerationen utgöra bemärkelse-
värda, opinionsbestämmande tillfällen.

Poetisk Flygsand.

1.
Vandra din lefnad fram med den minsta möjliga
kastning,
Enhet i handling och ord kännetecknar sin
man.
2.
Folkets sjelfmedvetande kraft är dess helsa och
styrka:
Trädet ruttnar, om ej sjelfva kärnan är frisk.
3.
Skola partier och magtbegär ej sönder oss slita,
Slutom ett heligt förbund kring författningens
helgd.
4.
Konungamagten är en idé. Den är god, den
är vacker,
Häfdar den enhetsfullt folkets sjelfständiga
helgd;
Återigen förlorar den allt sitt verkliga värde,
Blir den en docka för simpla partiens begär.
5.
Alla nationer ett altare hafva, — och lågan,
som stiger
Upp ifrån altarets händ, fosterlandskärlekens
är.
6.
Tolste Carl ifrån Bender sände till Sverige sin
stöfvel, —
Hvart har den kommit hän? Sporren behöfva
vi nu!
7.
Sök ej att pantlek leka med stora folkliga frå-
gor,
Sätter du någon i pant, sjelf du förpantar
dig då.
8.
Svenska folket, hvad helst man må säga, har i
sin grundlag
Svärd och sköld på en gång. Ingen förglöm-
ma det må!
9.
Vackraste känsla ett folk kan ega är foster-
landskänslan; —
Endast så länge den fins, finnes vårt fädernes-
land.
10.
Inga nationer sig förödmjuka låta i världen,
Alla vilja sig upp bära sjelfständigt och fritt;
Skulle vårt gamla fädernesland för Norge sig
böja,
Bort ur staternas led världen skratte oss skall!
11.
Kampen emellan Sverige och Norge föres ej
öppet, —
Inom regering och press slingra sig kämparne
fram.
Vapnen ej äro som fordomtima de manliga svär-
den, —
Sedan man lagarna kränkt — endast fraser
och ord.
Svenska nationens sjelfbestånd, dess frihet och
framtid
Man förflyttat också till kompromissens gebit.
Aldrig har grunden för Sveriges ställning så
vacklande varit,
Aldrig vårt fädernesland varit en gåta som
nu.

Rdd.

Tidningsprenumerationen till nästa år.

I ett par föregående mindre uppsatser
hafwa wi noterat att man i Norge kommer
att betrakta tidningsprenumerationen till nä-
sta år hos oss såsom en opinionsyttring rö-
rande de swenskt-norska förvecklingarne. Denna
uppfattning af tidningsprenumerationens ut-
gång här är utan all fråga af stor wigt för
Sverige. Skulle resultatet så utfalla, att
de swenska tidningar, som allt hitintills obe-
tingadt agiterat för det norska stortingets,
item Sverdrups och Björnsons anspråk,
skulle få det största prenumerantantalet, så
skulle man i Norge deraf draga den slutsats,
att Sverige wore och är beredt att underkasta
sig hwad helst som, i öfwerensstämmelse med
intressena på andra sidan Rölen, kan der-
ifrån — steg efter steg — ställas på oss. Ut-
faller prenumerationen återigen sålunda, att
de tidningsorgan, som istället för att uppmun-
tra och understödja Norges magtlystna an-
språk, sökt häfda fosterländsk rätt, unionens
upprätthållande på grundlovens förutsättning,
sådan den tänktes 1814, den unionella konun-
gamagts likställiga betydelse inom båda ri-
kena samt ett proportionerligt tillmötesgående
i fråga om det gemensamma förswaret, utfaller
tidningsprenumerationen till dessa tidningars
fördel, så måste man i Norge följdenligt der-
med inse och erkänna, att man i Sverige
ännu vill förblifwa hwad wi af ålder wa-
rit, ett sjelfständigt rike, häfbande såväl vår
historiska som politiska nationalitet. Utgån-
gen af den till nästa år stundande tidnings-
prenumeration inom riket är, säga wi, alltså
af den största betydelse, af wida större än,
hwad wi weta, något föregående år. Den
innebär ett: antingen-eller; antingen wi skola,
alltefter som magtlystnaden utvecklar sig i
Norge, blifwa en lekball för partierna der,
eller fortfarande förblifwa en sjelfständig po-
litisk enhet. Prenumerationens utgång skall
nemligen, enligt den uppfattning som man
nu derom gör sig i Norge, å ena sidan an-
tingen uppmuntra stortinget att fortgå på sin
inflagna väg, eller stäffa det. Icke nog lik-
väl dermed. Öfvertygad kan man wara att
äfwen vår egen regering deraf skall draga sina
slutsatser. Kort och godt. På den nu in-
gångna månadens förestående tidningsprenu-
meration ligger den största wigt. Wid intet
föregående prenumerationsstillfälle torde fä-
derneslandets framtid, dess nationella och po-
litiska sjelfständighet legat i det swenska fol-
kets, det stora tidningsläsande flertalets hän-
der mera än nu. När man i Norge lägger
sådan wigt derwid, som förhållandet är, så
måste wi i Sverige äfwen göra det. Norge
gör den stundande prenumerations utgång
till ett slags plebiscit. Nåväl, hvarför icke?
Dåtom oss äfwen göra det dertill. Utgån-
gen skulle alltid blifwa af stor och lärrik
inverkan och betydelse på och för hela vår
tidningspress, sådan den nu är, behöfwer den
undergå en grundlig skola. Tillrättawis-
ningar äro nödwändiga ibland.